МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет географічний

Кафедра географії України

Затверджено:

на засіданні кафедри: географії України

факультету: географічного

Львівського національного університету

імені Івана Франка

(протокол № 1_ від

"_31_"_____серпня___2023 р.)

Силабус

З навчальної дисципліни "Концепції міського розвитку",

що викладається в межах ОПП "Географія"

другого (магістерського) рівня вищої освіти

для здобувачів зі спеціальності 106 "Географія"

Львів-2023

Назва курсу	**Концепції міського розвитку**
Адреса викладання курсу	вул. Дорошенка 41, м. Львів, 79000 Географічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	географічний факультет, кафедра географії України
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки 106 “Географія”
Викладачі курсу	Склярська Оксана Ігорівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії України
Контактна інформація викладачів	Корпоративна пошта: Oksana.Sklyarska@lnu.edu.ua Персональна сторінка: https://geography.lnu.edu.ua/employee/skliarska-oksana-ihorivna Географічний факультет, вул. Дорошенка, 41, кімн. 52
Консультації по курсу відбуваються	На факультеті (ауд. 52) в робочі дні з 9.00 до 16.00 або в онлайн-форматі Microsoft Teams, де створено команду з назвою курсу Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблений для надання студентам відповідних знань про світові концепції і теорії міського розвитку та просторового планування, формування здатності аналізувати актуальні концепції з позицій їхнього практичного застосування для планування і гармонійного розвитку міських територій.
Коротка анотація курсу	Курс викладається для студентів магістратури спеціальності “Географія”, які навчаються за ОП “Географія” на першому році підготовки в обсязі_5_ кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Зміст курсу зорієнтований на вивчення головних концепцій міського розвитку та прикладів їхнього практичного застосування в процесі геопланування.
Мета і завдання курсу	Метою курсу є: ознайомити студентів з концептуальними засадами планування міських територій різних держав; вивчити сучасні концепцій урбаністики і просторового планування; сформувати здатність застосовувати знання теорій та концепцій для планування розвитку міських територій; здатності самостійно досліджувати процеси і явища в міському просторі з використанням сучасної методології та парадигми сталого розвитку; проводити просторове планування території, розробляти рекомендацій з її оптимізації. Найважливішими завданнями є: - поглиблення знань про розвиток міських територій; - одержання відомостей про відомі світові концепції міського розвитку та просторового планування; - оволодіння уміннями та навичками наукового аналізу чинників та умов розвитку міських територій, - формування у студентів розуміння суспільного значення планування міських територій залежно від природньо-географічних, суспільно-географічних, політико-адміністративних, історичних умов;

	- критичного оцінювання міських проблем в Україні та інших державах з позицій просторового підходу та пропозицій їхнього вирішення шляхом впровадження принципів відомих урбаністичних концепцій.
Література для вивчення дисципліни	Основна 1. Галегуа Джермен. Розумні міста / перекл. О. Стукало. 2021. 191 с. 2. Гарві Девід. Бунтівні міста / перекл. В. Циба. 2021. 296 с. 3. Джейкобс Джейн. Смерть і життя великих американських міст. В-во Canaction. 2021. 4. Дронова О. Л. Геоурбаністика: навчальний посібник / О. Л. Дронова. – Київ, ВПЦ "Київський університет", 2014. – 419 с. 5. Куйбіда В. С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи : збірник нормативно-правових актів і науково-аналітичних матеріалів / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов, Академія муніципального управління. – Київ, Видавництво «Крамар», 2009. – 170 с. 6. Лендрі Чарльз. Креативне містоутворення: його сила та можливості. 2020. 252 с. 7. Маруняк Є. О. Геопросторові дослідження і практика планування: Україна на тлі світових трендів [монографія] / Є. О. Маруняк. – Київ: Фенікс, 2018. – 336 с. 8. Сім Девід. М'яке місто: щільність забудови для щоденного життя. Переклад з англ. Я. Осетрової. 2023. 236 с. 9. Склярська О.І. Методичні рекомендації з курсу "Концепції міського розвитку і просторового планування" для студентів спеціальності "Географія". – ЛНУ імені Івана Франка. 2021. 43 с. 10. Florian Nepravishta, Andrea Maliqari MODERNISATION AND GLOBALISATION NEW PARADIGMS IN ARCHITECTURE, CITY, TERRITORY. 2021. 469 p. 11. Science, technology and innovation for sustainable urban development in a post-pandemic world. 2022, United Nations. 48 p. Додаткова 12. Артюх Г. О. Концепції міста в працях вчених-урбаністів Чиказької школи / Г. О. Артюх // Вісник Львівського університету. Серія: соціологія. - 2008. – Вип. 2. – с. 347-351. 13. Верменич Я. В. Історична урбаністика в Україні: теорія містознавства і методика літочислення. К.: Ін-т історії України НАН України, 2011. 306 с. 14. Гладкий О. В. Основні етапи розвитку наукових праць з географії міст та геоурбаністики /О. В. Гладкий // Науковий вісник ВНУ ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2012. – С. 58-64 15. Йен Ґел. Міста для людей / пер. О. Любарської. – 2018. – 280 с. 16. Жукович І. А. Smart-місто як новий об'єкт статистичних досліджень: визначення терміна / І. А. Жукович // Статистика України. – К.: Інформ.-вид. центр Держкомстату України, 2015. – N 1. – С. 18–22. 17. Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show /3038-17 18. Закон України "Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1580-15

	19. Лабінська Галина. Варіативність містобудівних концепцій як засіб конкурентноспроможності світових міста/ Географічна освіта і наука: виклики і поступ: матеріали міжн. наук.-практ. Конф., присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (м. Львів, 18–20 травня 2023 р.). Львів: Простір-М, 2023. Том 2. С. 228-235. 20. Склярська О. І. Стратегічне планування розвитку територіальних громад України / Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference, September 30, 2022. Pisa, Italian Republic. – 129-132 p. 21. Склярська О. Концепції міського розвитку й просторового планування американських учених-урбаністів XX – поч. XXI ст. / Актуальні проблеми регіональних досліджень: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Луцьк, 11 грудня 2020 р.). – Луцьк : Вежа-Друк, 2020. – 6 с. 22. Ремешило-Рибчинська О. І. Історія архітектури. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 224 с. 23. Urban Archaeology, Municipal Government and Local Planning / Edit. S. Baugher. Springer International Publishing, 2017. 345 p 24. Флорида Р. Криза урбанізму: чому міста роблять нас нещасними / Річард Флорида // перекл. з англ. І. Бондаренко. – Київ: Наш формат. – 2019. – 315 с. 25. Mumford L. The Natural History of Urbanization // W.L. Thomas Jr. (ed.) Man's Role in Changing the Face of the Earth. Chicago: University of Chicago Press, 1956. http://habitat.aq.upm.es/boletin/n21/almum.en.html
Тривалість курсу	150 год, 1 семестр
Обсяг курсу	Загальна кількість годин – 150; 48 годин аудиторних занять, з них: 32 годин лекцій, 16 годин практично-семінарських занять; 102 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після вивчення курсу студенти *повинні знати:* - головні положення документів щодо просторового планування міст, в яких декларуються принципи відомих урбаністичних концепцій (Європейська Хартія міст I, II, Порядок денний сталого розвитку – 2030, Цифрова програма для Європи та ін.); - першоджерела – праці вчених-урбаністів, в яких обґрунтовані концепції і теорії розвитку міст (в т.ч. іноземною мовою); - зміст базових понять географії, а також суміжних та світоглядних наук; - парадигми, теорії географії, відомі світові концепції урбаністики та просторового планування, приклади їхньої практичної реалізації, застосовувати в стратегічному плануванні розвитку міст. *вміти:* - пояснювати особливості організації географічного простору, передумови і чинники розвитку міських територій в контексті вивчення теорій та концепцій просторового планування; - проводити комплексні суспільно-географічні дослідження міста та проблем його розвитку на основі сучасної методології, у тім числі з використанням статистичних та математичних методів; - самостійно досліджувати суспільно-географічні процеси в міському середовищі на глобальному, регіональному рівні з використанням принципів концепції сталого розвитку;

	- застосовувати теоретичні знання з геоурбаністики, зокрема знання світових концепцій просторового планування при дослідженні міських поселень; - критично аналізувати зміст першоджерел – праць відомих соціологів, географів, філософів та інших фахівців, в яких обгрунтовуються цілісні теорії і концепції щодо конструювання міського простору; - здійснювати просторове планування території, визначати перспективні напрямки розвитку міста та розробляти рекомендації щодо впровадження концепцій просторового планування у стратегічному плануванні міського розвитку в Україні, при складанні Програм (концепцій) розвитку міст (територіальних громад). Набути *навиків*: - командної роботи, ефективної міжособистісної взаємодії: - відповідальності за результати своєї професійної діяльності; - креативності та вміння знаходити нестандартні рішення; - дотримання норм наукової і професійної етики.
Ключові слова	Місто, міський простір, просторове планування, геоурбаністика, концепції міського розвитку, стратегія розвитку міста, ідеальне місто, смарт-місто, місто-сад, лінійне місто, креативне місто, чартерне місто, новий урбанізм, тактичний урбанізм
Формат курсу	Очний, заочний
Теми	Подані в таблиці нижче
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру Комбінований
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з нормативних географічних дисциплін, вивчених у попередніх семестрах, достатніх для сприйняття і засвоєння понятійно-термінологічного апарату курсу, розуміння головних концепцій міського розвитку
Навчальні методи та техніки, які будуть застосовуватись під час викладання	Лекції з мультимедійними презентаціями; практичні роботи (письмове виконання); доповіді, бесіда, дискусія, розповідь, проблемно-пошуковий метод – при обговоренні тем і проблемних питань на семінарських заняттях; проектно-орієнтоване навчання, контент-аналіз – у самостійній роботі, при опрацюванні першоджерел, довідкової, науково-популярної літератури.
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, мультимедійний проектор для презентацій, доступ до інтернету
Критерії оцінювання	Форми оцінювання: усне опитування по лекційних темах, на семінарах; усний та письмовий захист практичних робіт; оцінка за есе, написаних на основі прочитаних першоджерел (праць відомих вчених-урбаністів). письмове поточне опитування. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • практичні/самостійні тощо : 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів___50__ • контрольні заміри (модулі): 30 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів___30___ • індивідуалне завдання: 20% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів__20_

<table>
<tr><td></td><td>
Підсумкова максимальна кількість балів___100____
Розподіл балів:

<table>
<tr><td>Семінар. 1</td><td>Семінар 2</td><td>Семінар 3</td><td>Семінар 4</td><td>Семінар 5</td><td>Семінар 6</td><td>Пр.р 1</td><td>Пр.р 2</td><td>ІНДЗ</td><td>модуль</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>10</td><td>10</td><td>20</td><td>30</td></tr>
</table>

Письмові роботи: передбачено письмове виконання 2-х практичних робіт, написання декількох есе при підготовці до семінарів за результатами прочитаних першоджерел (праць відомих вчених-урбаністів), а також індивідуальне науково-дослідне завдання за тематико, узгодженою з викладачем.
Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.
Відвідання занять є важливою складовою навчання. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.
Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.
Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані семінарських заняттях, за виконані практичні роботи, ІНДЗ та бали модульного тестування. Враховується активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов’язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
</td></tr>
<tr><td>Питання до екзамену, заліку</td><td>Залік виставляється за результатами поточної успішності та підсумкового письмового тестування. Підсумкове тестування можна пройти за посиланням:
https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=IoWicJuWH0W9sqv-o6qlv0vvVa1jSAdDjCDV4-J_XXFURDgzRE1BNU5STjRURVBTVlVNUkUwT0NNVy4u</td></tr>
<tr><td>Опитування</td><td>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</td></tr>
</table>

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література, Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Змістовий модуль 1					
1 тижд.	*Тема 1.* Теоретико-методичні засади дослідження міст та планування міського простору Місто як складна система. Підходи до визначення поняття “міста”. Урбанізація як культурно-історичний феномен. Типи міст. Функції міст. Середовище міста. Філософські підходи до вивчення міст.	лекція	1,4,5,7,8,13, 14, 22	*2 год*	
1 тижд.	Тема 1. Теоретико-методичні засади дослідження розвитку міст	Семінар, Дискусія	*1, 4,5,8,12,16*	Підготувати матеріали для обговорення питань теми 1.Місто як складна система. 2. Підходи до визначення поняття “міста”. 3. Функції міст. 4. Функціонально-планувальна структура міст. 5. Історія міст. Історичні міста. *2 год*	*На занятті*
		Самостійна робота		Детальне опрацювання питання: Філософські підходи до вивчення міст, огляд літератури по темі *5 год*	
2 тижд.	Тема 2. Історія розвитку міст. Містобудування в	*лекція*	4,5,7,		

	Стародавньому Світі. Історія міст. Історичні міста. Світові, глобальні міста. Передумови розвитку міст. Глобальна міська мережа. Містобудівні традиції давньої Індії, Китаю. Містобудівні теорії Античної Греції та Стародавнього Риму Розвиток міської поселенської мережі в Україні.		12,15,22	*2 год*	
3 тижд.		Семінар, Бесіда, дискусія	1,6,7,12, 14,16	Обговорення питань теми: Стародавні міста. Історія виникнення міст. Світові, глобальні міста. Передумови розвитку міст. Розвиток міської поселенської мережі в Україні. *2 год*	*На занятті*
		Самостійна робота		Опрацювання літератури по питаннях: давньоєгипетські міста, їх планування та забудова. Міста Перської держави. Виникнення китайських міст. *5 год*	
3 тижд.	Тема 3. Розвиток міст та містобудівних концепцій в епоху Відродження. Проекти "ідеальних міст"	*Лекція*	1,11,12,22	*2 год*	
		Самостійна робота		Пошук додаткової інформації про ідеальні міста епохи Відродження, концептуальні принципи їхнього планування *5 год*	
4 тижд.	Тема 4. Наукові погляди щодо розвитку і планування міст у XIX ст.	*лекція*	1,11,12,22	*2 год*	
		Самостійна робота		Опрацювання питань лекції *5 год*	
5 тижд.	Тема 5 . Концепції міського розвитку в Західній Європі на поч. XX ст.	*Лекція*	9,11,,22	*2 год*	
		Самостійна робота		Опрацювання літератури по темі. Пошук додаткової інформації про міста-сади у світі на поч. XX ст. та сучасну інтерпретацію.	

				5 год	
	Концепції міського розвитку в Західній Європі	*семінар*	9,10,17,22	2 год	
5 тижд.	Тема 6 . Концепції міського розвитку і просторового планування американських урбаністів на поч. – у сер. XX ст.	*лекція*	3, 10,21, 24	*2 год*	
6 тижд.	Світові концепції міського розвитку і просторового планування першої половини XX ст.	*Семінар, дискусія, доповідь з презентацією*	3, 9,10,11,13,21, 24	Підготуватись до обговорення питань: Концепція "місто–сад" Е. Говарда (праця "Міста-сади майбутнього"), приклади її реалізації в світі. 2. Концепція "Промислового міста" Т. Гарньє. 3. Концепція "лінійного міста" Коріо-і-Мата (смугові системи розселення) 4. Теоретичні надбання Чиказької школи соціології міста. *2 год*	*На занятті*
		Самостійна робота		Читання уривків праць чиказьких вчених *5 год*	
7 тижд.	Тема 7. Концепції соціалістичної урбанізації. Теорія та практика просторового планування в Радянському Союзі	*лекція*	*1,6,12,14,24*	*2 год*	
		Самостійна робота		Опрацювання літератури по темі, наведення прикладів застосування концепцій соціалістичної урбанізації в містобудуванні *5 год*	
7 тижд.	Тема 8. Концепція "Право на місто" А. Лефевр. "Місто та виробництво простору".	*лекція*	*22,1,6,9,*	 *2 год*	
		Самостійна робота		Опрацювання першоджерел *5 год*	
8 тижд.	Тема 9. Концептуальні засади функціонування міста за Л. Мамфордом. Місто в історичній перспективі	*лекція*	*25*	*2 год*	
		Самостійна робота		Мамфорд "Місто в історії" – ознайомлення зі містом праці 8 год	

9 тижд.	Тема 10. Передумови “Нового урбанізму”. Конгрес Нового урбанізму	*лекція*	*1,3,4,6,9*	*2 год*	
		Самостійна робота		Детальний аналіз Маніфесту нової урбаністики. Життя та праці Дж. Джейкобс – пошук додаткової інформації *6 год*	
9 тижд.	Світові урбаністичні ідеї другої половини XX ст.	*семінар*	*1,2,3, 4,6,9*	Обговорення питань: Урбаністична криза в США в сер. XX ст. Концептуальні ідеї Л. Мамфорда щодо розвитку міста. Революційні ідеї Дж. Джейкобс. Передумови нового урбанізму. Конгрес нового урбанізму. *2 год*	*На занятті*
Змістовий модуль 2.					
10 тижд.	Тема 11. Головні тенденції розвитку міст на поч. XXI ст. та пропозиції їхнього планування: загальний огляд	лекція	*5,6,7,24,24*	*2 год*	
		Самостійна робота		Ознайомлення з Торремоліноською Хартією, законами щодо просторового планування в Україні Пошук інформації про конкретні приклади реалізації та проекти чартерних міст в світі *10 год*	
11 тижд.	Тема 12. Новий урбанізм і тактичний урбанізм на поч. XXI ст. в країнах Європи	*лекція*	*2,3,4,5,6,9,17*	*2 год*	
11 тижд.	Концепції розвитку міст XXI ст.	*Практична робота Робота в групах*	*2,3,4,5,6,9,17,18*	Аналіз Маніфесту нової урбаністики. Проблемне питання: позитивні і негативні аспекти концепції чартерних міст. Виконання завдання щодо реалізації концепту компактного міста на прикладах. *2 год*	*На занятті*
		Самостійна робота		Тактичний урбанізм в Україні: навести приклади реалізації концепції	

				10 год	
12 тижд.	Тема 13. Концепція “smart-sity”, її реалізація в світі та Україні	*лекція*	*17,18,6*	*2 год*	
		Самостійна робота		Детальний аналіз рейтингів міст України та світу за реалізацією технологій розумного міста *5 год*	
13 тижд.	Тема 14. Концепція креативного міста, її впровадження в Україні	*лекція*	*6,8, 22, 24*	*2 год*	
13 тижд.	Концепції просторового планування поч. XXI ст.	*семінар*	*2,3,4,5,6,,8, 10,17,18*	Обговорення питань: Концепція тактичного урбанізму, приклади її реалізації в Україні. Технології смарт-сіті, їх впровадження в містах України. Ідея чартерних міст/ Концепція креативного міста, практична інтерпретація *2 год*	*На занятті*
		Самостійна робота		Аналіз концепцій та стратегій розвитку міста Львів, Київ, Полтава та інших щодо присутності принципів концепції креативного міста *10 год*	
14 тижд.	Тема 15. Концепція інформаційного міста	*лекція*	*17, 6,8,22*	*2 год*	
		Самостійна робота		Інформаційне місто Кастельса – опрацювання праці *8 год*	
15 тижд.	Тема 16. Ідеї кризи урбанізму” та шляхи вирішення проблем розвитку глобальних міст	*лекція*	*22, 8, 10*	*2 год*	
		Самостійна робота		Ознайомлення з працею Р. Флориди “Криза урбанізму” та написання есе *6 год*	
15 тижд.	Тема 17. Світові міські практики щодо благоустрою міста та комфортного урбопростору як інтерпретація відомих	*лекція*	*5,6,11,17*	*2 год*	

	концепцій				
16 тижд.	Інтерпретація теорій міського розвитку у містопланувальних стратегіях та концепціях	*Практична робота*	*2,5,8, 10, 11,19,21,24, 22*	Аналіз Стратегій розвитку та Концепцій інтегрованого розвитку міст України. Дати відповіді на запитання: які стратегічні цілі розвитку визначено для міста; яка роль кластерних мереж для майбутнього розвитку міста; яке значення має swot-аналіз як один з етапів розробки Стратегій розвитку міст; які сучасні світові концепції і їх постулати задекларовані в даній концепції *2 год*	*На занятті*
		Самостійна робота		Аналіз Концепції просторового розвитку ОТГ в Україні *2 год*	